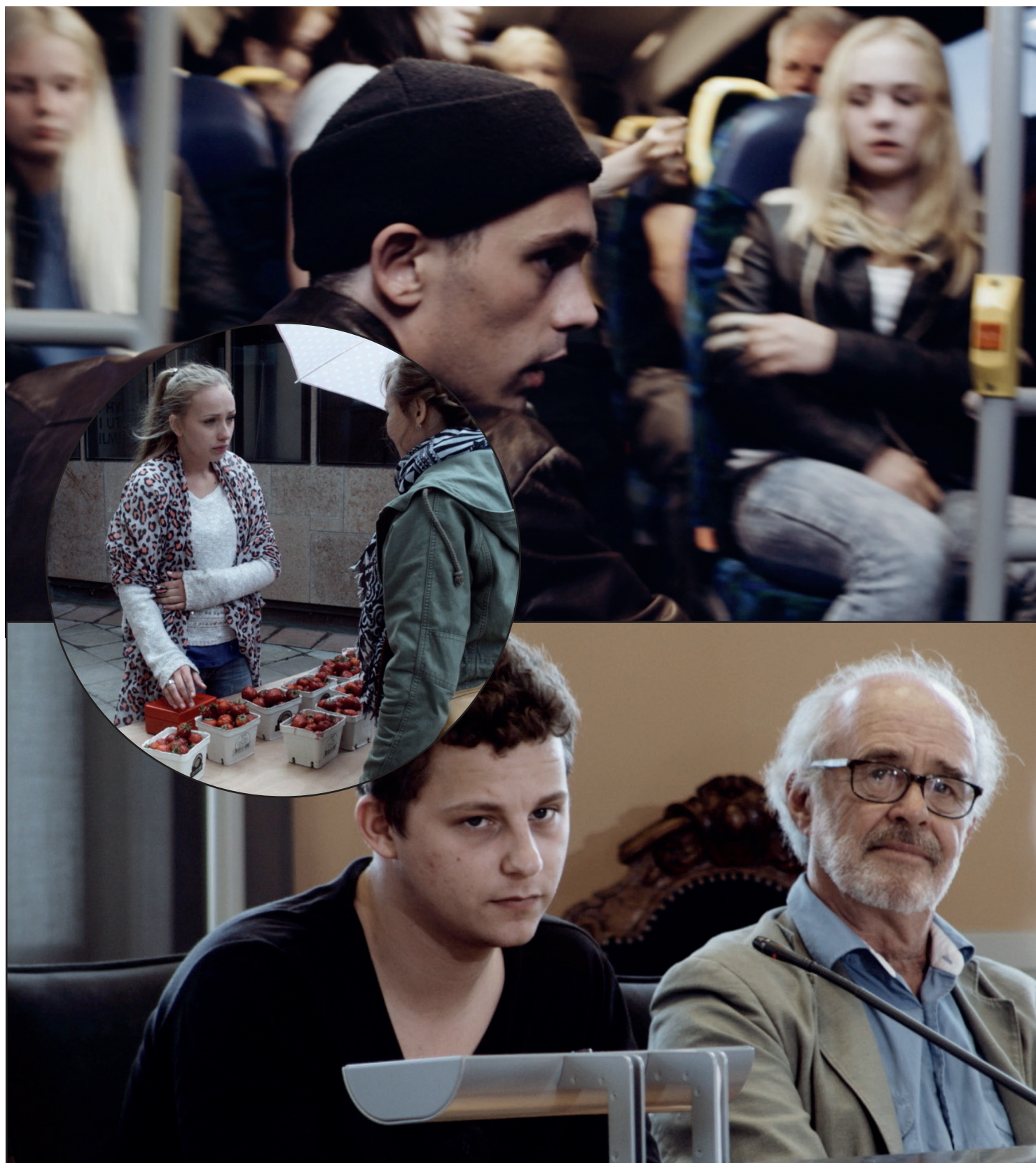

JUSTITIA

LÄRARHANDLEDNING

OM SERIEN

Justitia är en serie för högstadiet som handlar om det vi kallar ungdomsbrott; alltså några av de brott som är vanligare än andra brott bland unga. Denna handledning är knuten till den andra säsongen av Justitia.

De fyra separata avsnitten tar upp:

- hatbrott
- förtal
- arbetsrätt
- förskingring

JUSTITIA – FÖRORD OM SERIENS SYFTE OCH MÅL

I den här fortsättningen av serien Justitia fokuserar vi på att täcka några delar som hittills inte berörts i UR:s tidigare serier om juridik – Brott och Straff för gymnasiet och Justitia för högstadiet. Genom avsnittet om arbetsrätt tar serien bland annat upp den del av juridiken som går under benämningen civilrätt.

Justitia vill bidra till att eleverna tillägnar sig kunskap om juridik och om hur de lagar vi ofta talar om faktiskt är utformade. Genom att iscensätta olika autentiska rättsfall och samtala om de juridiska aspekterna av händelserna hoppas vi att serien ökar förståelsen för hur juridiken också fungerar i praktiken. Ingen vill drabbas av brott, men faktum är att även den som aldrig behöver möta rättsväsendet i form av poliser och domstolar behöver kunna förstå och känna till de processer och paragrafer som reglerar till exempel arbetsrätten. Programledaren Dona Hariri lotsar tittaren genom paragrafer och lagtexter och hon träffar poliser, advokater, offer och förövare som bidrar med att ge juridiken kött och blod.

KOPPLINGAR TILL LÄROPLANEN

Den här serien passar främst att använda i samhällskunskap eftersom programmen tar upp delar i det centrala innehållet både i Rättigheter och rättsskipning och i Samhällsresurser och fördelning.

Ur Lgr11, samhällskunskap, centralt innehåll åk 7-9

- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

- Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Hur normuppfattning och lagstiftning påverkar varandra. Kriminalitet, våld och organiserad brottslighet. Kriminalvårdens uppgifter och brottsoffers situation.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.

Programmen fungerar även utmärkt som utgångspunkt för diskussioner kring värdegrund och människovärde.

Ur Lgr11, kapitel 1, Skolans värdegrund och uppdrag,

Grundläggande värden

- Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet - sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

SÅ HÄR KAN DU ANVÄNDA SERIEN I UNDERVISNINGEN

Serien Justitia passar bra både att se tillsammans och enskilt. Till varje avsnitt hör ett arbetsblad med viktiga ord som tas upp i programmet, faktafrågor kring innehållet, diskussionsfrågor samt övningar för vidare arbete och fördjupning. Arbetsbladen kan eleverna arbeta med antingen enskilt eller i grupp.

Några tips

- Det kan vara en bra idé att gå igenom programmets centrala begrepp i förväg, så att eleverna får en förförståelse för programmets innehåll. Dessa kan även användas som en bas för repetition efteråt. Uppmana gärna eleverna att använda begreppen när de diskuterar.
- Välj de frågor och uppgifter som är intressanta och relevanta för just dig och din grupp. Uppgifterna har varierande svårighetsgrad, så att du som lärare ska kunna välja de som passar just för dina elever.
- Diskussionsfrågorna passar bäst att göra i mindre grupper. Det kan vara en bra idé att låta eleverna välja vilka frågor i arbetsbladet de vill diskutera. Betona vikten av att låta alla som vill komma till tals. Avsluta gärna med en allmän diskussion i hela gruppen.

- Ett förslag är att eleverna ser olika avsnitt av serien och sedan genom frågorna och uppgifterna i arbetsbladen redovisar de olika brotten för varandra i klassen. Särskilt rollspelen passar bra att spela upp för hela gruppen.
- Rollspelen är anpassade utifrån att man arbetar i mindre grupper kring programmen, men kan lätt anpassas så även om man väljer att se alla programmen gemensamt.
- Tänk på att flera i gruppen kan ha varit utsatta för de brott som tas upp i programmet. Uppmana gärna eleverna att vara personliga men inte privata när de diskuterar, samt att vara noga med sitt språkbruk.
- Börja gärna arbetet med en allmän diskussion om vad brott och straff egentligen är. Förslag på frågeställningar:
 - Varför begår människor brott?
 - Vem definierar vad som är ett brott?
 - Varför har vi straff?
 - Vilka syften finns det med straff?
 - Vilka är det som får straffa i ett samhälle?
 - Varför är det så?

Definitionen av brott och straff, ur Brottsbalken

"Brott är en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff som sägs nedan är föreskrivet." BrB 1:1